

Sefer Bamidbar - one book, two books, or three? /shiur #7

The cities of refuge in Parshat Masei

Where do they belong – Shmot, Vayikra, or Devarim?

Source sheet for shiur by Menachem Leibtag,

INTRODUCTION

As "shfichut damim" was one of the reasons for God's decision to destroy the Temple, this week's shiur will focus on the laws of "arei miklat" - and they can help us understand the purpose of the Bet ha'Mikdash, as well as understand the underlying themes of each of the Five Books of Chumash

A. Arei Miklat - Cities of Refuge

Discuss - in theory

In what book of Chumash would you expect to find them?

Breishit chapter 9 [the Noachide laws?]

Shmot chapter 21 [the laws of 'nezikin'-damages]

Vayikra - laws relating to the High Priest

Bamidbar - laws relating to settling the Land of Israel

Devarim - Laws that guide our national behavior as God's People

A. Shmot 23:12-15

יב מִכָּה אִישׁ וְיָמָת, מוֹת יוֹמָת. יג וְאִשֶּׁר לֹא צָדָה, וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ--וְשִׁמְתִּי לָךְ מָקוֹם, אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה. {ס} יד וְכִי-יִזְדּ אִישׁ עַל-רֵעֵהוּ, לְהָרְגוֹ בְּעֶרְמָה--מֵעַם מִזְבְּחִי, תִּקְחֶנּוּ לָמוֹת.

B. Devarim chapter 19

א כִּי-יִכְרִית ...; וִירְשָׁתָם, וַיִּשְׁבֹּת בְּעֶרְיָהֶם וּבִבְתִּיָּהֶם. ב שְׁלוֹשׁ עָרִים, תִּבְדִּיל לָךְ: בְּתוֹךְ אֶרֶץ--אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ. ג תִּכְיֶן לָךְ, הַדֶּרֶךְ, וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת-גְּבוּל אֶרֶץ, אֲשֶׁר יִנְחִילֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ; וְהָיָה, לָנוּס שָׁמָּה כָּל-רֹצֵחַ. ד וְזֶה דִּבְרַר הָרֹצֵחַ, אֲשֶׁר-יָנוּס שָׁמָּה וְחִי: אֲשֶׁר יָכָה אֶת-רֵעֵהוּ בִּבְלִי-דַעַת, וְהוּא לֹא-שָׂנָא לוֹ מִתְּמַל שְׁלֶשֶׁם. ה וְאִשֶּׁר יָבֹא אֶת-רֵעֵהוּ בִיעֵר, לְחָטֵב עֵצִים, וְנִדְחָה יָדוֹ בַּגִּרְזָן לְכַרֵּת הָעֵץ, וְנָשַׁל הַבֶּרֶזֶל מִן-הָעֵץ וּמָצָא אֶת-רֵעֵהוּ וְיָמָת: הוּא, יָנוּס אֶל-אַחַת הָעָרִים-הָאֵלֶּה--וְחִי. ו פֶּן-יִרְדֹּף גָּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ, כִּי-יָחֹם לָבָבוֹ, וְהָשִׁיגוּ כִּי-יִרְבֶּה הַדֶּרֶךְ, וְהִכְהוּ נָפֶשׁ; וְלוֹ, אֵין מִשְׁפָּט-מָוֶת, כִּי לֹא שָׂנָא הוּא לוֹ, מִתְּמַל שְׁלֶשׁוֹם. ז עַל-כֵּן אֲנֹכִי מֵצִוְךָ, לֵאמֹר: שְׁלֹשׁ עָרִים, תִּבְדִּיל לָךְ. ח וְאִם-יִרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶת-גְּבוּלֶךָ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע, לְאַבְרָהָם; וְנָתַן לָךְ אֶת-כָּל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לְאַבְרָהָם. ט כִּי-תִשְׁמַר אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוְךָ הַיּוֹם, לֵאמֹר: ה' אֱלֹהֶיךָ וְלִלְכֹת בְּדַרְכָּיו, כָּל-הַיָּמִים--וְיִסַּפֶּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים, עַל הַשְּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה. י וְלֹא יִשְׁפֹךְ, דָּם נָקִי, בְּקֶרֶב אֶרֶץ, אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה; וְהָיָה עָלֶיךָ, דָּמִים.

C. Bamidbar chapter 35

ט וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. י דִּבֶּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן. יא וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תַּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שָׁמָּה רֹצֵחַ מִכָּה-נֶפֶשׁ בְּשֹׁגָה. יב וְהָיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט מִגָּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד-עֲמֻדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט...

לֹא תִחַנֵּפוּ אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ, כִּי הַדָּם, הוּא יִחַנֵּף
 אֶת-הָאָרֶץ; וְלֹאֲרֹץ לֹא-יִכָּפֹר, לַדָּם אֲשֶׁר שִׁפְךָ-בָּהּ, כִּי-אִם, בַּדָּם
 שִׁפְכוּ. לֹד וְלֹא תִטְמֵא אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ-
 -אֲשֶׁר אָנִי, שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ: כִּי, אָנִי ה'--שֹׁכֵן, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

33 So ye shall not pollute the land wherein ye are; for blood, it polluteth the land; and no expiation can be made for the land for the blood that is shed therein, but by the blood of him that shed it.
 34 And thou shalt not defile the land which ye inhabit, in the midst of which I dwell; for I the LORD dwell in the midst of the children of Israel.'

D. The "egla arufa" - Deuteronomy Chapter 21

א כִּי-יִמָּצֵא חָלָל, בְּאֶדְמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ, נָפֵל, בַּשָּׂדֶה: לֹא נוֹדָע,
 מִי הִכָּהוּ. ב וַיֵּצְאוּ זִקְנֶיךָ, וּשְׁפָטֶיךָ; וּמִדְּדוּ, אֶל-הָעֵרִים, אֲשֶׁר, סְבִיבַת הַחָלָל. ג וְהָיָה
 הָעִיר, הַקְּרֹבָה אֶל-הַחָלָל--וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא עֵגֻלַת בָּקָר, אֲשֶׁר לֹא-עֶבֶד בָּהּ,
 אֲשֶׁר לֹא-מִשְׁכָּה, בָּעַל. ד וְהוֹרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא אֶת-הָעֵגֻלָּה, אֶל-נַחַל אֵיתָן, אֲשֶׁר
 לֹא-יַעֲבֹד בּוֹ, וְלֹא יִזְרַע; וְעָרְפוּ-שָׁם אֶת-הָעֵגֻלָּה, בַּנַּחַל.
 ה וּנְגִשּׁוּ הַכֹּהֲנִים, בְּנֵי לֵוִי--כִּי בָם בָּחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁרְתּוֹ, וּלְבָרֶךְ בְּשֵׁם ה'; וְעַל-פִּיהֶם
 יִהְיֶה, כָּל-רִיב וְכָל-נִגַּע. ו וְכָל, זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא, הַקְּרֹבִים, אֶל-הַחָלָל--יִרְחֲצוּ, אֶת-
 יְדֵיהֶם, עַל-הָעֵגֻלָּה, הָעֲרוּפָה בַּנַּחַל. ז וְעָנוּ, וְאָמְרוּ: יָדִינוּ, לֹא שִׁפְכָה (שִׁפְכוּ) אֶת-
 הַדָּם הַזֶּה, וְעֵינֵינוּ, לֹא רָאוּ. ח כִּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-פָּדִיתָ, ה', וְאֶל-תִּתֵּן דָּם
 נָקִי, בְּקָרֵב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל; וְנִכְפַּר לָהֶם, הַדָּם. ט וְאַתָּה, תִּבְעֵר הַדָּם הַנָּקִי--
 מִקְרָבֶךָ: כִּי-תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר, בְּעֵינֵי ה'. {ס}

ה' הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי ה' — see Devarim 6:17-18; 12:25-28; 13:18-19 / Shmot 15:25-26

Machloket Rashi / Ibn Ezra on 21:9

רשי ט (וְאַתָּה תִּבְעֵר) —מגיד שאם נמצא ההורג לאחר שנתערפה העגלה -הרי זה יהרג,
 והוא הישר בעיני ה'

אבן עזרא - ויש אומרים: ואתה חייב לבער שפיכות דמים.

והנכון בעיני, הוא אשר הזכרתי: כי לא ישפך דם נקי בארצך אם תעשה הישר (כסוד ושכר עבירה עבירה ושכר מצוה מצוה

E. Ramban's commentary on Devarim 6:18

וענין העריפה, אמר ר"א: השם ציוה לעשות כן על העיר הקרובה כי לולי שעשו
 עבירה כדומה לה לא נזדמן שיהרג אדם קרוב מהם, ומחשבות ה' עמקו לאין קץ
 אצלנו.

אבל הרב אמר במורה הנבוכים (ג מ): כי הטעם לגלות על הרוצח ולבער דמו. בעבור שברוב הפעמים יהיה הרוצח מן העיר אשר סביבות החלל, וכשיצאו הזקנים ויתעסקו במדידה ההיא, וזקני העיר ההיא יעידו לפני הבורא שלא התרשלו בתיקון הדרכים ושמירתם, ושאינם יודעים מי הרג את זה, וכשיחקר העניין יאספו הזקנים ויביאו העגלה ירבו בני אדם לדבר בו - אולי יגלה הדבר. ... ולפי דעתי, יש בו טעם כעניין הקורבנות הנעשים בחוץ, שעיר המשתלח, ופרה אדומה, ולפיכך מנו חכמים עגלה ערופה מכלל החוקים:

F. Ramban Devarim 6:17-18

והכוונה בזה, כי מתחלה אמר שתשמור חוקותיו ועדותיו אשר ציוך, ועתה יאמר גם באשר לא ציוך - תן דעתך לעשות הטוב והישר בעיניו, כי הוא אוהב הטוב והישר: וזה עניין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו, וכל משאו ומתנו, ותיקוני הישוב והמדינות כלם, אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה, כגון: לא תלך רכיל (ויקרא יט טז), לא תקום ולא תיטור (שם פסוק יח), ולא תעמוד על דם רעך (שם פסוק טז), לא תקלל חרש (שם פסוק יד), מפני שיבה תקום (שם פסוק לב), וכיוצא בהן, חזר לומר בדרך כלל - שיעשה הטוב והישר בכל דבר, ... עד שיקרא בכל עניין תם וישר:

G. RAMBAM re: MITZVOT IN GENERAL Hilchot Temura - chapter 4

יז וְכָל אֵלֹו הַדְּבָרִים--כִּדִּי לְכַף יִצְרוֹ, וּלְתִקְוַת יִדְעוֹתָיו.
וְרֹב דִּינֵי תוֹרָה אֵינָן אֶלָּא עֲצוֹת מִרְחוֹק מִגְדוֹל הַעֲצָה,
לְתִקְוַת הַיִּדְעוֹת -וּלְיִשָּׁר כָּל הַמַּעֲשִׂים...

. Review: **Sefer Bamidbar - What 'belongs' & what doesn't!**

Chapter	Ongoing Narrative	Mitzvot l'dorot (Commandments)
**	<i>Preparing to leave Har Sinai</i>	
1->4	Organizing the camp, army etc.	
5		Laws of "asham" * "sotah"
6		Laws of "nazir" & birkat kohanim
7	Dedication of Mishkan by the Nsiim	
8	Ceremony for Leviim, replacing bchorim	
9	Pesach in the desert; instructions on how to travel following the 'anan'	[Pesach sheni/ reason for delay?]
10	Using the "chatzrotot" for travel signals; Travel begins on 20 Iyar; "va'yhi b'nsoa"	
**	<i>Failure of first generation</i>	
11	Sin of the "mitavim"; 70 elders appointed	
12	Sin of Miriam, talking against Moshe	
13-14	Sin of the spies; & the "maapilim"	
15		Laws re: korbanot, taking challa, Sanhedrin, shabbat, & tzizit
16-17	Korach's rebellion ; test of the 12 staffs	
18		Laws re: Compensation for shevet Levi
19		Laws re: 'para aduma' / "tumat meyt"
20	Moshe & Aharon's sin at Mei Meriva; Fortieth year/ journey around Har Seir	
21	War with Arad; sin of "nachash nchoshet" War with Sichon/ Conquer of Transjordan	
22-24	Story of Bilam & Balak	
25	Sin of Bnei Yisrael with 'bnot Moav'; revenge taken by Pinchas etc.	
**	<i>Preparing to Enter Canaan</i>	
26	Census, who will inherit the land	
27	Daughters of Tzlofchad request 'nachala'; Moshe is told to die, Yehoshua appointed	
28-29		Laws of Tmidim u'Musafim (holidays)
30		Laws re: annulling vows
31	War against Midyan	
32	Inheritance taken by Reuven, Gad & Menashe; & their promise to fight....	
33	Summary of Travel thru the desert	[Commandment to conquer the land?]
34	Borders of Eretz Cannan (to conquer)	
35	Cities of Levites & Cities of Refuge	
36	Bnot Tzlofchad - protecting inheritance	